

Sygn. akt IV U 1225/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 listopada 2017 r.

Sąd Okręgowy w Olsztynie IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Beata Urbańska-Woike
Protokolant:	st. sekr. sądowy Katarzyna Krajewska

po rozpoznaniu w dniu 7 listopada 2017 r. w Olsztynie

na rozprawie

sprawy P. Z.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

o prawo do emerytury pomostowej

na skutek odwołania P. Z.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

z dnia 9 sierpnia 2017 r. nr (...)

o d d a l a o d w o ł a n i e

Sygn. akt: IV U 1225/17

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. decyzją z dnia 9.08.2017 roku, nr: (...), odmówił **P. Z.** prawa do emerytury pomostowej na podstawie ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2016 r., poz. 887) oraz ustawy z dnia 19 grudnia 2008 roku o emeryturach pomostowych (Dz. U. 2015 r., poz. 965), z uwagi na:

1. nie udowodnienie okresu pracy w szczególnych warunkach wynoszącego co najmniej 15 lat,
2. nie udowodnienie, że przed dniem 1 stycznia 1999 roku wykonywał prace w szczególnych warunkach lub prace w szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych lub art. 32 i art. 33 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych,
3. niewykonywanie prac w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze po dniu 31 grudnia 2008 roku, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych,

4. brak rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą.

W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, że do stażu pracy w szczególnych warunkach nie zostały zaliczone okresy zatrudnienia:

1. od 1.02.1991 roku do 3.11.2008 roku, ponieważ pracodawca tj. Hotel (...) jest firmą świadczącą usługi hotelarskie i nie obejmuje zakresem swojej działalności prac budowlanych, do wykonywania których zachodziłaby konieczność zatrudnienia pracowników na stałe i w pełnym wymiarze czasu pracy;

2. od 3.04.2017 roku do 4.04.2017 roku, ponieważ nie została spełniona definicja pracy wykonywanej w warunkach szczególnych opisana w art. 3 ust. 1 i 3. Zgodnie z wyrokiem Sądu Najwyższego z dnia 19 stycznia 2016 roku, I UK 269/15, sporadyczne i krótkotrwałe wykonywanie czynności z narażeniem na czynniki ryzyka, o których mowa w art. 3 ust. 1 ustawy z 2008 roku o emeryturach pomostowych, nie stanowi wykonywania pracy w szczególnych warunkach w pełnym wymiarze czasu pracy w rozumieniu art. 3 ust. 4 tej ustawy.

Ponadto pracodawca nie zgłosił ubezpieczonego do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych jako pracownika zatrudnionego w warunkach szczególnych. Pracodawca dokonuje takiego zgłoszenia na drukach (...) (zgłoszenie danych o pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze). Zgodnie z art. 38 ustawy o emeryturach pomostowych, w przypadku wykonywania pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze po dniu 31.12.2008 roku, płatnik składek jest zobowiązany dokonać zgłoszenia pracownika na drukach (...) do 31 marca danego roku kalendarzowego za poprzedni rok. W przypadku wystąpienia z wnioskiem o przyznanie emerytury pomostowej, zgłoszenie danych o pracy w szczególnych warunkach w danym roku kalendarzowym, płatnik składek przekazuje do Zakładu w terminie 7 dni od dnia zgłoszenia wniosku.

Odwołanie od powyższej decyzji wniósł P. Z. domagając się jej zmiany i przyznania prawa do emerytury pomostowej oraz o zasądzenie zwrotu kosztów procesu według norm przepisanych. W uzasadnieniu podniósł, że zaskarżoną decyzją Zakład Ubezpieczeń Społecznych odmówił uznania za pracę w szczególnych warunkach, prac wykonywanych w okresie od 1.02.1991 roku do 3.11.2008 roku oraz od 3.04.2017 roku do 4.04.2017 roku, jednakże argumentacja organu rentowego jest wadliwa. Skarżący wykonywał pracę operatora betoniarki (betoniarza), szczegółowo określone w zaświadczeniu wydanym przez pracodawcę. Prace te są pracami uprawniającymi do uznania spełnienia warunków do uzyskania emerytury pomostowej, a ich wykonywanie i zakres potwierdzą zawnioskowani świadkowie.

Natomiast za całkowicie chybiony wnioskodawca uznał argument, że ubezpieczony nie mógł wykonywać prac ze względu na zatrudnienie u pracodawcy jakim jest Hotel (...). Hotel (...) nie był pracodawcą powoda w zakwestionowanych okresach. Jest to jedynie nazwa handlowa, a nie jednostka organizacyjna w rozumieniu art. 31 kodeksu pracy. Pracodawcą odwołującego jest T. G. jako osoba fizyczna prowadząca działalność gospodarczą. Już pobieżna analiza wypisu z ewidencji działalności gospodarczej pozwala stwierdzić, że T. G. prowadzi działalność gospodarczą z zakresem znacznie przekraczającym działalność hotelarską, w tym w branży związanej z budownictwem i potrzebą zatrudniania pracowników przy innej pracy, niż praca w hotelu.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, wskazując w uzasadnieniu, że w myśl art. 4 oraz art. 49 ustawy o emeryturach pomostowych prawo do emerytury pomostowej przysługuje pracownikowi wykonującemu prace w szczególnych warunkach, który spełnia łącznie następujące warunki:

- urodził się po dniu 31 grudnia 1948 roku;

- ma udowodniony okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze wynoszący co najmniej 15 lat,

- osiągnął wiek wynoszący co najmniej 60 lat dla mężczyzn;

- ma okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 25 lat dla mężczyzn;

- przed dniem 1 stycznia 1999 roku wykonywał prace w szczególnych warunkach lub prace w szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy lub art. 32 i art. 33 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych;

- po dniu 31.12.2008 roku wykonywał pracę w szczególnych warunkach lub pracę w szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych;

- nastąpiło z nim rozwiązanie stosunku pracy.

Tymczasem, jak wynika z akt , ubezpieczony ur. (...) nie spełnia wszystkich warunków do przyznania emerytury pomostowej, gdyż: po dniu 31.12.2008 roku nie udowodnił pracy w szczególnych warunkach wymienionej w załączniku nr 2 do ustawy pomostowej (okres od 3.04.2017 roku do 4.04.2017 roku) - jako prace elektromonterów bezpośrednio przy usuwaniu awarii oraz eksploatacji napowietrznych sieci elektroenergetycznych w warunkach prac pod napięciem, ponieważ nie została spełniona definicja pracy wykonywanej w warunkach szczególnych opisana w art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych.

Nadto organ rentowy wskazał, że zgodnie z wyrokiem Sądu Najwyższego z dnia 19.01.2016 roku, I UK 269/15, sporadyczne i krótkotrwałe wykonywanie czynności w narażaniu na czynniki ryzyka, o których mowa w art. 3 ust. 1 ustawy o emeryturach pomostowych nie stanowi wykonywania pracy w szczególnych warunkach w pełnym wymiarze czasu pracy w rozumieniu art. 3 ust. 4 tej ustawy.

Do pracy w szczególnych warunkach organ rentowy nie zaliczył również okresu zatrudnienia od dnia 1.02.1991 roku do 3.11.2008 roku, ponieważ pracodawca tj. Hotel (...) jest firmą świadczącą usługi hotelarskie i nie obejmuje zakresem swojej działalności prac budowlanych, do wykonania których zachodziłaby konieczność zatrudnienia pracowników na stałe i w pełnym wymiarze czasu pracy. Po wydaniu zaskarżonej decyzji pracodawca Hotel (...) nadesłał w dniu 24.08.2017 roku zgłoszenie danych o pracy w szczególnych warunkach na druku (...) za okres od dnia 3.04.2017 roku do dnia 4.04.2017 roku, jednakże ta okoliczność nie powoduje zmiany stanowiska w kwestii odmowy prawa do emerytury pomostowej.

Jednocześnie organ rentowy wskazał na fakt, że wnioskodawca nie udowodnił rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą.

Na rozprawie w dniu 7.11.2017 roku pełnomocnik odwołującego złożył do akt sprawy świadectwo pracy z dnia 31.10.2017 roku, z którego wynika, że umowa o pracę z odwołującym została rozwiązana z dniem 31.10.2017 roku

(e-protokół z dnia 7.11.2017 roku, świadectwo pracy na k. 28-30 akt sprawy).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Odwołujący P. Z., ur. (...), w okresie od 1.08.1975 roku do 31.10.2017r. pozostawał w zatrudnieniu:

1. 1.08.1975 roku – 14.04.1979 roku w Wojewódzkim Przedsiębiorstwie (...)ostatnio na stanowisku: elektryk-konserwator;
2. 1.05.1979 roku – 31.05.1981 roku w (...) Zakładach (...) w E. na stanowisku: monter instalacji elektrycznych – brygadzysta;
3. 1.06.1981 roku – 30.06.1987 roku w Zakładzie (...) w B. na stanowisku: elektryka i majstra budowy;
4. 14.07.1987 roku – 6.06.1989 roku w Przedsiębiorstwie (...) w M. na stanowisku: elektromontera;
5. 7.06.1989 roku – 22.02.1991 roku w Rolniczej (...)w B. na stanowisku: elektryk;

6. 16.01.1991 roku – 31.10.2017 roku w Hotelu (...) w M. na stanowisku: pracownik budowy.

Do pracy w Hotelu (...) wnioskodawca został przyjęty jako pracownik budowlany w grupie remontowo-konserwatorskiej (orzeczenia lekarskie w aktach osobowych – w aktach sprawy) i wykonywał prace ogólnobudowlane w zależności od potrzeb wynikających z danego etapu budowy czy prac remontowych na obiekcie hotelu . W dacie zatrudnienia Hotel nosił nazwę G. i znajdował się w stanie budowy. Skarżący wykonywał czynności zbrojeniowe , betoniarskie , w tym czynności operatora betoniarki , wykonywał prace ciesielskie, w tym robił szalunki, kopał rowy , uczestniczył w załadunku i rozładunku, zajmował się pracami konserwatorskimi i oraz zadaniami typowymi dla elektryka , a w ostatnim okresie min. monitorowanie sprawności technicznej urządzeń czy obsługa stacji trafo, a także dbanie o czystość i porządek na terenie hotelu

(zakresy obowiązków – w aktach osobowych).

W dniu 5 czerwca 1993r. przeszedł badania okresowe jako pracownik grupy technicznej na stanowisku elektryka . W trakcie zatrudnienia systematycznie odnawiał uprawnienia kwalifikacyjne (...) w zakresie eksploatacji urządzeń i instalacji elektroenergetycznych (zaświadczenie z dnia 18.12.1996r. ,12.12.2001r.), które wykorzystywał przy zaistniałych awariach w tym zakresie . Ich usuwanie trwa w zależności od wielkości nawet kilka dni . Po usunięciu awarii wnioskodawca wracał do wykonywania prac ogólnobudowlanych.

(,akta osobowe , zeznania K. N. i A. K.e-protokół z 7.11.2017 roku).

Od dnia 1 maja 1997r. powierzono skarżącemu obowiązki konserwatora w dziale technicznym , co wiązało się także z wykonywaniem czynności elektryka. W piśmie z dnia 15 stycznia 2007r. określono jego obowiązki jako konserwatora – elektryka. W zależności od potrzeb wnioskodawca był kierowany do pracy na terenie innej budowy , i tak od dnia 20.08.2007 roku został oddelegowany do pracy w miejscowości C. koło R.; a od dnia 1.03.2008 roku – do powstającego Hotelu (...) w K.

(dowód :akta osobowe , w tym porozumienie zmieniające z 1.03.2008 roku i pismo - w aktach osobowych).

W dniu 10.07.2017 roku odwołujący złożył w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych wniosek o ustalenie prawa do emerytury pomostowej. We wniosku powołał się na dokumentację znajdującą się w aktach dot. ustalenia wartości kapitału początkowego oraz świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze z dnia 30.06.2017 roku wystawione przez Hotel (...). Zgodnie z jego treścią w okresie zatrudnienia w powołanym hotelu skarżący wykonywał pracę w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze stale i w pełnym wymiarze czasu pracy :

1. prace zbrojarskie i betoniarskie wymienione w wykazie A, dział V, poz. 4 - operator betoniarki - betoniarz na stanowisku pracownik budowy od 1.02.1991 roku do 3.11.2008 roku zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku (Dz. U. nr 8 poz. 43.) oraz załącznikiem nr 1 do zarządzenia nr 9 Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych z dnia 1 sierpnia 1983 roku w sprawie wykazu stanowisk pracy w zakładach pracy nadzorowanych przez Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach uprawniające do wcześniejszego przejścia na emeryturę oraz do wzrostu emerytury lub renty;

2. prace elektromonterów bezpośrednio przy usuwaniu awarii oraz eksploatacji napowietrznych sieci elektroenergetycznych w warunkach prac pod napięciem wykonywane na stanowisku pracownik budowy od 03.04.2017 roku do 4.04.2017 roku zgodnie z załącznikiem nr 2 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 roku o emeryturach pomostowych (Dz. U. nr 237, poz. 1656) - pkt 17.

Powyższe świadectwo zostało wystawione przez dyrektora pracodawcy na wniosek ubezpieczonego

(zeznania A. K.e-protokół z 7.11.2017 roku).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych zaskarżoną decyzją z dnia 9.08.2017 roku odmówił wnioskodawcy prawa do emerytury pomostowej, z uwagi na: nie udowodnienie okresu pracy w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze wynoszącego co najmniej 15 lat; nie udowodnienie, że przed dniem 1 stycznia 1999 roku wykonywał prace w szczególnych warunkach lub prace w szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych lub art. 32 i art. 33 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych; niewykonywanie prac w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze po dniu 31 grudnia 2008 roku, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych oraz brak rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą. (decyzja k. 12 plik IV akt ZUS dot. odwołującego).

Wnioskodawca udowodnił okresy składkowe i nieskładkowe w wymiarze: 41 lat, 10 miesięcy i 9 dni.

(dowód: świadectwa pracy k. 3-9 plik III akt ZUS; świadectwo wykonywania pracy w warunkach szczególnych k. 9 plik IV akt ZUS; świadectwo pracy z dnia 31.10.2017 roku na k. 28-30 akt sprawy; dokumentacja w aktach osobowych odwołującego - w aktach sprawy; zeznania świadków K. N.i A. K. e-protokół z dnia 7.11.2017 roku)

W dniu 31 października 2017r. skarżący rozwiązał umowę o pracę w trybie porozumienia stron- przejście na emeryturę .

(dowód : świadectwo pracy k. 28)

Sąd ustalił stan faktyczny na podstawie materiału dowodowego zgromadzonego w postępowaniu przed organem rentowym oraz w toku prowadzonego postępowania dowodowego, w tym na podstawie zeznań zawnioskowanych świadków i dokumentacji znajdującej się w aktach osobowych odwołującego. Brak było podstaw do odmowy wiary zgromadzonym dokumentom, których prawdziwości żadna ze stron nie kwestionowała. Ustalając stan faktyczny sprawy Sąd w całości dał wiarę zeznaniom świadka A. K., albowiem w ocenie Sądu zeznania te znalazły w pełni potwierdzenie w pozostałym zgromadzonym w sprawie materiale dowodowym, w tym w szczególności w aktach osobowych skarżącego z okresu pracy w Hotelu (...) w M.. Nadto Sąd dał wiarę zeznaniom świadka K. N.w zakresie w jakim wyjaśniał, że odwołujący w spornym okresie wykonywał prace różne, w tym ciesielskie, szalunkowe, betoniarskie, zbrojarskie, ale także załadunkowe i wyładunkowe, albowiem w tej części zeznania te były spójne z pozostałym materiałem dowodowym. Natomiast Sąd nie dał wiary zeznaniom świadka S. G. i zeznaniom wnioskodawcy przesłuchanego w sprawie w charakterze strony w zakresie w jakim twierdzili, że przed 1999 rokiem odwołujący nieprzerwanie wykonywał prace polegające na wytwarzaniu betonu, a po 2009 roku (w kolejnych dniach kwietnia 2017 roku) prace elektromonterów bezpośrednio przy usuwaniu awarii wykonując tym samym w pełnym wymiarze prace w szczególnych warunkach. Ich zeznania, w ocenie Sądu, wobec wyraźnej sprzeczności z pozostałym zgromadzonym materiałem dowodowym nie zasługują na uwzględnienie.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie jest niezasadne.

Wnioskodawca domagał się ustalenia prawa do emerytury pomostowej. W toku procesu przedłożył świadectwo pracy z dnia 31.10.2017 roku, z którego wynika, że umowa o pracę z odwołującym została rozwiązana z dniem 31.10.2017 roku, a zatem skarżący nie pozostaje już w zatrudnieniu.

Ustawa o emeryturach pomostowych ma charakter przejściowy, ograniczając prawo do uzyskania świadczenia do osób urodzonych po dniu 31 stycznia 1948 roku, które to osoby rozpoczęły prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze przed dniem 1 stycznia 1999 roku. Celem tej ustawy jest ograniczenie kręgu uprawnionych do emerytury z powodu pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze do mniejszej liczby sytuacji uzasadnionych rzeczywistą koniecznością przejścia na emeryturę przed osiągnięciem wieku emerytalnego, w których oczekiwania osób, które rozpoczęły wykonywanie takiej pracy na starych zasadach na wcześniejsze przejście na

emeryturę powinny zostać zaspokojone (wyroki Sądu Najwyższego z dnia 13.03.2012 roku, II UK 164/11; i z dnia 4.09.2012 roku, I UK 164/12; wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 16.03.2010 roku, K 17/09).

Wskazany cel ustawy o emeryturach pomostowych realizują przepisy określające warunki nabycia prawa do przewidzianego w niej świadczenia, w tym art. 4 i art. 49.

Zgodnie z art. 4 ustawy z dnia 19.12.2008 roku o emeryturach pomostowych (Dz. U. z 2017, poz. 664) prawo do emerytury pomostowej, z uwzględnieniem art. 5-12, przysługuje pracownikowi, który spełnia łącznie następujące warunki:

1. urodził się po dniu 31 grudnia 1948 roku;
2. ma okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze wynoszący co najmniej 15 lat;
3. osiągnął wiek wynoszący co najmniej 55 lat dla kobiet i co najmniej 60 lat dla mężczyzn;
4. ma okres składkowy i nieskładkowy, ustalony na zasadach określonych w art. 5-9 i art. 11 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i co najmniej 25 lat dla mężczyzn;
5. przed dniem 1 stycznia 1999 roku wykonywał prace w szczególnych warunkach lub prace w szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy lub art. 32 i art. 33 ustawy o emeryturach i rentach z FUS;
6. po dniu 31 grudnia 2008 roku wykonywał pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3;
7. nastąpiło z nim rozwiązanie stosunku pracy.

Z powyższego unormowania wynika, że przy nabywaniu prawa do emerytury pomostowej na podstawie art. 4 ustawy uwzględnieniu podlegają przypadające przed dniem 1 stycznia 2009 roku okresy pracy w szczególnych warunkach w rozumieniu art. 32 i art. 33 ustawy emerytalnej, jednakże dotyczy to wyłącznie sytuacji spełnienia przez ubezpieczonego wszystkich pozostałych przesłanek określonych w art. 4, które muszą być spełnione łącznie.

W wyroku z dnia 13.03.2012 roku, sygn.: II UK 164/11, Sąd Najwyższy wypowiedział pogląd, że warunkiem skutecznego ubiegania się o emeryturę pomostową w świetle art. 4 i 49 ustawy z 19.12.2008 roku o emeryturach pomostowych jest legitymowanie się wymaganym stażem pracy w warunkach szczególnych lub o szczególnym charakterze (w rozumieniu tej ustawy lub dotychczasowych przepisów) oraz kontynuowanie pracy w tych warunkach po wejściu w życie ustawy o emeryturach pomostowych, a więc po 1.01.2009 roku. Osoba ubiegająca się o emeryturę pomostową, która nie kontynuuje pracy w warunkach szczególnych lub o szczególnym charakterze i legitymuje się w związku z tym jedynie stażem pracy "szczególnej" według poprzednio obowiązujących przepisów, może nabyć prawo do tej emerytury jedynie wówczas, gdy dotychczasowy staż pracy można kwalifikować jako pracę w warunkach szczególnych lub o szczególnym charakterze w rozumieniu obowiązujących przepisów (art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych).

W realiach rozpoznawanej sprawy organ rentowy zaskarżoną decyzją odmówił wnioskodawcy prawa do emerytury pomostowej z uwagi na niespełnienie warunków określonych w art. 4 ustawy pomostowej tj. nie udowodnienie okresu pracy w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze wynoszącego co najmniej 15 lat (nie udowodnienie, że przed dniem 1 stycznia 1999 roku wykonywał prace w szczególnych warunkach lub prace w szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych lub art. 32 i art. 33 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych) oraz niewykonywanie prac w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze po dniu 31 grudnia 2008 roku, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych, oraz nie udowodnienie rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą.

Wprawdzie w toku procesu stosunek pracy skarżącego został rozwiązany, ale ubezpieczony nie spełnił pozostałych wskazanych warunków do przyznania mu prawa do świadczenia.

Odnosząc się do pierwszej z powołanych przesłanek przyznania prawa do emerytury pomostowej tj. posiadania na dzień 1.01.1999 roku okresu 15 lat pracy w warunkach szczególnych należy podnieść, że przepisami określającymi rodzaje prac lub stanowisk w takich warunkach są przepisy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. 83, nr 8, poz. 43 ze zm.). Rozporządzenie to w wykazie A stanowiącym jego załącznik wymienia stanowiska pracy, na których były wykonywane prace w szczególnych warunkach, których wykonywanie uprawniało do niższego wieku emerytalnego. Do takich prac zaliczone zostały prace zbrojarskie i betoniarskie (dział V, poz. 4), ale z zastrzeżeniem ich wykonywania stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy (§ 2 ust. 1 rozporządzenia). Zatem sporny okres pracy skarżącego (do dnia 31.12.1998r. a także po tym dniu a przed dniem 31 grudnia 2008r.) na rzecz Hotelu (...) można by było uznać za pracę w warunkach szczególnych, gdyby w tym czasie odwołujący wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu prace zbrojarskie i betoniarskie. Tymczasem jednak, jak wynika z zeznań świadków, którym Sąd dał wiarę, w tym w szczególności zeznań dyrektora zakładu pracy skarżącego A. K., praca świadczona przez odwołującego w tym okresie polegała na wykonywaniu prac ogólnobudowlanych, w tym remontowych, konserwacyjnych i elektrycznych. Zatem wykonywane przez ubezpieczonego prace betoniarskie czy zbrojarskie nie były wykonywane przez niego w pełnym wymiarze czasu pracy.

W tym miejscu należy podnieść, że zgodnie z powszechnie akceptowanym w tym zakresie orzecznictwem praca w szczególnych warunkach w rozumieniu powyższego rozporządzenia to praca wykonywana stale (codziennie) i w pełnym wymiarze czasu pracy (przez 8 godzin dziennie, jeżeli pracownika obowiązywał taki wymiar czasu pracy) w warunkach pozwalających na uznanie jej za jeden z rodzajów pracy wymienionych w wykazie stanowiącym załącznik do rozporządzenia z 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (wyrok Sądu Najwyższego z 19 maja 2011 roku, III UK 174/10). Sąd Najwyższy ocenił bowiem, że prawo do emerytury w wieku niższym od powszechnego z tytułu wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest ściśle związane z szybszą utratą zdolności do zarobkowania z uwagi na szczególne warunki lub szczególny charakter pracy. Praca taka, świadczona stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy, przyczynia się do szybszego obniżenia wydolności organizmu, stąd też wykonująca ją osoba ma prawo do emerytury wcześniej niż inni ubezpieczeni. Prawo to stanowi przywilej i odstępstwo od zasady wyrażonej w art. 27 ustawy z 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, a zatem regulujące je przepisy należy wyklądać w sposób gwarantujący zachowanie celu uzasadniającego to odstępstwo (wyrok Sądu Najwyższego z 8 czerwca 2011 roku, I UK 393/10).

Odnosząc się do drugiego z powołanych wyżej warunków przyznania skarżącemu prawa do wnioskowanego świadczenia należy stwierdzić, że odwołujący błędnie podnosił, iż po dniu 31 grudnia 2008 roku (w dniach 3 i 4 kwietnia 2017 roku) wykonywał pracę w szczególnych warunkach w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych. Uszło bowiem uwadze skarżącego, że w myśl art. 3 ust. 4 tej ustawy, dodatkowym wymaganie pozwalającym na uznanie wykonywania przez pracownika prac, o których mowa w art. 3 ust. 1, jest ich wykonywanie w pełnym wymiarze czasu pracy. Wymaganie to jest związane z czasem narażenia pracownika na wpływ czynników ryzyka wymienionych w tym ostatnim przepisie (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 lipca 2013 roku, III UK 106/12).

W realiach rozpoznawanej sprawy wnioskodawca w okresie od dnia 16.01.1991 roku do dnia 31.10.2017 roku nieprzerwanie pozostawał w zatrudnieniu w hotelu w M., wykonując w tym czasie prace ogólnobudowlane. W tym okresie po 2008 roku tj. w dniach 3-4.04.2017 roku wykonywał także prace elektromonterów bezpośrednio przy usuwaniu awarii, a zatem prace zaliczane do prac w szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych. Jednakże wykonywanie przez wnioskodawcę przez 2 dni w kwietniu 2017 roku pracy wymienionej pod poz. 17 załącznika nr 2 do ustawy o emeryturach pomostowych nie może być uznane za jej wykonywanie w pełnym wymiarze czasu pracy, ustalonym w przyjętym okresie rozliczeniowym według zasad określonych w przepisach Kodeksu pracy. W tym zakresie wypowiedział się Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 15 stycznia

2013 roku, I UK 448/12, stwierdzając, że z wykładni art. 4 ustawy o emeryturach pomostowych wynika, iż dla zaliczenia do okresu pracy w szczególnych warunkach zatrudnienia w takich warunkach w okresie od 1 stycznia 1999 roku do 31 grudnia 2008 roku wymagane jest, aby co najmniej jeden miesiąc takiego zatrudnienia przypadał przed dniem 1 stycznia 1999 roku oraz jeden miesiąc po dniu 31 grudnia 2008 roku. Również w wyroku z dnia 22 lipca 2013 roku, III UK 106/12, Sąd Najwyższy stwierdził, że w art. 3 ust. 4 ustawy o emeryturach pomostowych chodzi o wymiar czasu pracy faktycznie wykonywanej w narażeniu na czynniki ryzyka określone w art. 3 ust. 1 tej ustawy, które powodują, że dane prace są pracami wykonywanymi w szczególnych warunkach. Dlatego dla uznania, że praca jest wykonywana w szczególnych warunkach niezbędne jest jej rzeczywiste wykonywanie w pełnym wymiarze czasu pracy, to jest codziennie i przez całą przewidzianą dla pracownika dniówkę roboczą. Za taką wykładnią użytego w art. 3 ust. 4 pojęcia „w pełnym wymiarze czasu pracy” przemawia w szczególności to, że ustawodawca związał go ze sformułowaniem „pracowników wykonujących”, co jednoznacznie wskazuje, że pełny wymiar czasu pracy związany jest z rzeczywistym wykonywaniem prac, o którym mowa w ust. 1, w takim właśnie wymiarze czasu pracy. W konsekwencji Sąd Najwyższy stwierdził, że w pełni uprawnione jest w tym zakresie odwołanie się do utrwalonej wykładni podobnych pojęć użytych w § 2 ust. 1 rozporządzenia z dnia 7.02.1983 roku, w myśl której praca w szczególnych warunkach to praca wykonywana stale (codziennie) i w pełnym wymiarze czasu pracy (przez 8 godzin dziennie, jeżeli pracownika obowiązuje taki wymiar czasu pracy) w warunkach pozwalających na uznanie jej za jeden z rodzajów prac wymienionych w wykazie stanowiącym załącznik do rozporządzenia.

Sąd Najwyższy stoi zatem na stanowisku, że powyższy pogląd należy uzupełnić o stwierdzenie, że skoro incydentalne (sporadyczne), uboczne i krótkotrwałe - w stosunku do czynności podstawowych kwalifikowanych jako praca w szczególnych warunkach - wykonywanie czynności w warunkach nienarażających na działanie czynników szkodliwych dla zdrowia, nie stanowi podstawy do wyłączenia ich wykonywania z okresów szczególnego zatrudnienia dla celów emerytalnych (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 kwietnia 2009 roku, II UK 333/08, oraz z dnia 12 kwietnia 2012 roku, II UK 233/11), to - a contrario - sporadyczne i krótkotrwałe wykonywanie czynności w narażeniu na czynniki ryzyka, o których mowa w art. 3 ust. 1 ustawy o emeryturach pomostowych, nie stanowi wykonywania pracy w szczególnych warunkach w pełnym wymiarze czasu pracy w rozumieniu art. 3 ust. 4 tej ustawy (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19.01.2016 roku, I UK 269/15).

Biorąc powyższe za podstawę Sąd uznał, że zgromadzony w sprawie materiał dowodowy, w tym znajdujące się w aktach rentowych świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze z dnia 30.06.2017 roku wystawione przez Hotel (...) w M. oraz zeznania skarżącego, nie dają podstaw do uznania, że wnioskodawca spełnił określone w art. 4 pkt 5 i 6 ustawy o emeryturach pomostowych warunki wymagane do nabycia prawa do przewidzianego w niej świadczenia, gdyż nie wykonywał przed dniem 1 stycznia 1999 roku (od 16.01.1991 roku) pracy w szczególnych warunkach w rozumieniu art. 32 ustawy emerytalnej oraz po dniu 31 grudnia 2008 roku (w dniach 3-4.04.2017 roku) pracy w szczególnych warunkach w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych. Taka ocena jest prawidłowa jeżeli zważyć, że pracodawca wystawiając skarżącemu świadectwo wykonywania pracy w warunkach szczególnych miał na uwadze jedynie okoliczność, że ubezpieczony obecnie choruje, chciałby nabyć prawo do świadczenia emerytalnego, a dotychczas „nie oszczędzał się w pracy”.

W tym stanie rzeczy, Sąd Okręgowy na mocy art. 477¹⁴ § 1 kpc orzekł jak w wyroku.

/-/ SSO Beata Urbańska – Woike